

มารู้จัก “เมทาโดน” กันเถอะ

กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยนอก ภารกิจด้านการพยาบาล

กรมการแพทย์
โรงพยาบาลธัญญารักษ์ปัตตานี

เมทาโดน คือ อะไร ?

- เมทาโดนจัดอยู่ในกลุ่มยาเสพติดประเภท 2
- ใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ เพื่อใช้รักษาผู้ป่วยที่มีอาการปวดอย่างรุนแรง
- ใช้ทดแทน ควบคุมอาการอยากยา ช่วยลดอาการขาดยา ได้ตลอดทั้งวันในกลุ่มผู้ป่วยฝิ่น เฮโรอีน และอนุพันธ์ของสารเสพติดกลุ่มเดียวกัน
- ดูดซึมได้ดีในระบบทางเดินอาหาร
- ออกฤทธิ์นานถึง 24 ชั่วโมง
- ช่วยลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด

(ดวงใจ ดวงฤทธิ์ และคณะ, 2563)

ใครบ้างที่สามารถมารับยาเมทาโดนได้

- กลุ่มคนที่ใช้ยากลุ่มโอปิออยด์เป็นประจำทั้งที่แพทย์สั่งจ่ายในรูปแบบยาแก้ปวด และโอปิออยด์ที่ใช้เป็นสารเสพติด ได้แก่ ฝิ่น เฮโรอีน
- กลุ่มคนที่ต้องการจะหยุดใช้ยากลุ่มโอปิออยด์

(นันทน์ภัส รัชสิโรจน์, 2566)

ผลข้างเคียงการใช้ยา และการจัดการ

ผลข้างเคียง	การจัดการด้วยตนเอง	การจัดการทางคลินิก
ง่วงซึม / หลับลึก	หลีกเลี่ยงการใช้ยาระงับประสาท ขณะที่บำบัดด้วยเมทาโดน	เฉพาะแพทย์เท่านั้นที่สามารถสั่งเพิ่มยาระงับประสาทให้ผู้ป่วย
ท้องผูก	ดื่มน้ำเพิ่มขึ้น รับประทานอาหารที่มีกากใย ออกกำลังกายสม่ำเสมอ	การให้ยาแก้ท้องผูก เช่น แลคทูโลส
คลื่นไส้และอาเจียน	-	บางครั้งสัมพันธ์กับปริมาณของเมทาโดนที่สูงเกินไป
พื่นผุ (เป็นผลจากการล้างของน้ำลายลดลง)	ดื่มน้ำอย่างสม่ำเสมอ แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง	รักษาทางทันตกรรม

ที่มา : (อังกูร ภัทรการ และคณะ, 2560)

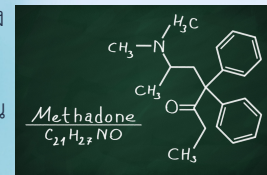
เมทาโดนเกินขนาด เกิดจากสาเหตุ อะไรบ้าง ?

- การประเมินอาการผู้ป่วยไม่เหมาะสม
- ตัวยาเมทาโดนเองมีค่าครึ่งชีวิตค่อนข้างยาว (12-24 ชั่วโมง) ดังนั้นการให้ยาในขนาดสูงติดต่อกันโดยไม่ระมัดระวัง อาจเกิดการสะสมของยาจนเกินขนาดได้
- ภาวะโรคตับ เมทาโดนเป็นยาที่ถูกเมตาโบไลต์ที่ตับ ในผู้ป่วยโรคตับ จะทำให้ตับทำงานบกพร่อง เมทาโดนจึงถูกทำลายช้าลงและมีโอกาสที่จะสะสมในร่างกายได้
- การเกิดปฏิกิริยาระหว่างยาที่รักษาโรคอื่นที่ให้ร่วมกัน เช่น cimetidine, ketoconazole, erythromycin เป็นต้น อาจลดการเปลี่ยนแปลงเมทาโดน ทำให้ระดับของเมทาโดนในเลือดเพิ่มขึ้น จึงมีโอกาสที่จะเกินขนาดได้
- มีการลักลอบใช้เฮโรอีนในระหว่างรักษา ทำให้เสริมฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา กับเมทาโดน ส่งผลให้มีอาการได้รับยาเกินขนาดได้
- การใช้เมทาโดน ร่วมกับยานอนหลับ (นันทน์ภัส รัชสิโรจน์, 2566)

เมทาโดนเกินขนาด จะมีอาการ อย่างไร ?

- มีอาการคลื่นไส้อาเจียน
- ม่านตาดหดเล็กลงเท่ารูเข็ม (Pinpoint Pupils)
- ง่วงซึม อัตราการหายใจลดลง
- ความดันโลหิตลดลง
- อุณหภูมิร่างกายลดลง ตัวเย็น
- อาจมีอาการ ชัก

(อังกูร ภัทรการ และคณะ, 2560)

เมื่อเกิดภาวะ METHADONE OVERDOSE จะให้การดูแล/ช่วยเหลืออย่างไร ?

หากมีใครก็ตามที่ได้รับยา Methadone เกินขนาด จนทำให้เกิดอาการที่ร้ายแรง เช่น เรียกแล้วไม่รู้สีกตัว หายใจช้าลง ให้รีบเรียกรถพยาบาลทันที โทร 1669

เอกสารอ้างอิง

- นันทน์ภัส รัชสิโรจน์. (2566). การรับรู้พฤติกรรมและเหตุปัจจัยอันนำไปสู่การใช้ยาในกลุ่มเบนโซไดอะซีปีนในผู้ป่วยที่ได้รับยาเมทาโดน (Doctoral dissertation, เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- Duangrithi, D., Cheewinaphirak, N., Jansiriyanan, R., & Phetnil, T. (2021). Improvement of Methadone Maintenance Treatment Guideline for Opioid Dependency. Srinagarind Medical Journal-ศรีนครินทร์ เวชสาร, 36(1), 119-125.
- อังกูร ภัทรการ. แนวทางการดำเนินการลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) : สำนักบริหารการสาธารณสุข, 2560.

